

Dějiny slovenského práva II.

Vývoj státu 1948 – 1989

Kubešův návrh ústavy

- prezident
- odborná úřednická složka národních výborů
- ignorování slovenské otázky
- spolkový stát složený ze tří zemí
- znárodnění ano, ale nemělo dále pokračovat
- majetková svoboda (stejná ochrana všem typům vlastnictví)
- Ústavní soud

Válčedem s důležitostí každého občana vytváříme v domě našim prodejním
výstavním oddělením a 1 procent.

ÚTERY

29
ČERVEN

1948

... RUDÉ PRÁVO

ÚSTŘEDNÍ ORGÁN KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

Číslo

151

Kčs

1.50

230.000 nadšených
diváků na Strahově
*Čleba na straně 5.
věnované XI.
všesokolskému
slotu*

Na historické slavnostní slučovací schůzi v pražské Lucerně

sloučení sociální demokracie s komunistickou stranou je skutkem

**Obrovské ovace předsedovi strany soudr. Kl. Gottwaldovi - Veteráni dělnického hnutí
s dojetím pozdravili sloučení obou stran - Jednotná
strana - triumf učení Marxe, Engelse, Lenina a Stalina**

27. červen 1948 — den sloučení Komu-
nistické strany Československa a la. sociál-
ní demokracie — bude v dějinách českoslo-
venského dělnického hnutí zapsán jako

ho předsedou a předsedy KSČ, Klementa
Gottwalda, za šťastnou socialistickou bo-
jovností.

Hlavními řečníky slavnostního shromáždění
byli předseda vlády Antonín Zápotocký

Ústava z roku 1948

- Ústavní zákon č. 150/1948 Sb.:
  - úvodní preambule
  - 12 základních článků
  - deset kapitol (= 178 paragrafů)

Preambule

- ČSR je lidovědemokratickou republikou
- v jednotném státě Čechů a Slováků je lid jediným zdrojem moci
- bude odstraněno vykořisťování člověka člověkem
- cíl: vybudování socialismu

Základní články

= charakteristika hlavních institucí politického a hospodářského zřízení

= úvodní ustanovení k jednotlivým kapitolám:

- o třídní podstatě ČSR
- o její státní formě
- o unitaritě státu a o řešení vztahů Čechů a Slováků
- o svrchovanosti lidu
- o rovnosti práv a povinností občanů
- o základním poslání hospodářské soustavy
(= at' slouží lidu)

Podrobná ustanovení ústavy

1. základní práva a povinnosti občanů
2. - 4. jednokomorové NS, prezident, vláda
5. slovenské národní orgány
6. národní výbory (krajské zřízení)
7. soudy (zlidovění soudnictví)
8. hospodářské zřízení a vlastnické vztahy
9. všeobecná ustanovení o státním občanství, státním území a státních symbolech
10. závěrečná a přechodná ustanovení

John F. Kennedy

Antonín Zápotocký

Viliam Široký
(1902 – 1971)

Nejvýznamnější novelizace ústavy

- ú. z. č. 64/1952 Sb. o soudech a prokuratuře
- ú. z. č. 12/1954 Sb. o národních výborech
- ú. z. č. 33/1956 Sb. o slovenských národních orgánech

Slovenské národní orgány podle ú. z. 33/1956 Sb.

■ SNR

- zákony ve věcech národní a regionální povahy
- jmenování a odvolávání SP a jeho členů
- plán rozvoje národního hospodářství Slovenska a jeho rozpočet

■ Sbor pověřenců

- menší závislost na vládě
- zákonodárná iniciativa ve věcech národní a regionální povahy
- vlastní nařízení

Ústava z roku 1960

- „socialistická“ – (ČSSR)
- vedoucí úloha KSC
- systém nejvyšších orgánů nezměněn
- SNR = národní orgán státní moci a správy na Slovensku
- právo zákonodárné iniciativy k zákonům
NS – prakticky nevyužito

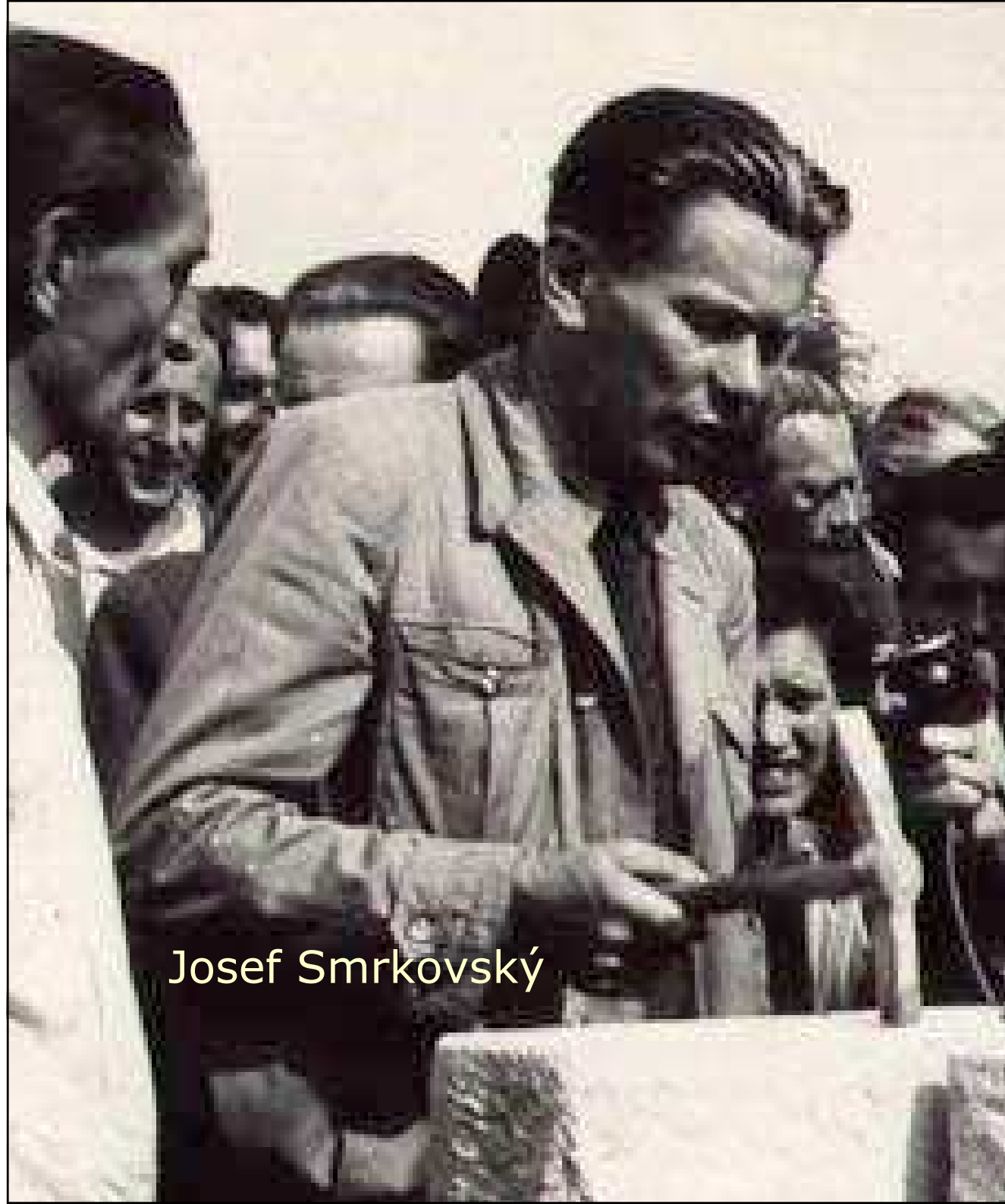

Antonín Novotný

Josef Smrkovský

Oldřich Černík

Federalizace Československa

- rehabilitace „buržoazních nacionalistů“
- SNR v prohlášení z 15. března 1968:
conditio sine qua non dalšího úspěšného
rozvíjení demokratizace společnosti
- ú. z. č. 77/1968 Sb.: Česká národní rada

Ústavní zákon č. 143/1968 Sb. o československé federaci

- dvoučlenná federace
- jednotné státní území a státní občanství
- jednotné společenské zřízení
- jednotné hospodářství
- KSČ (KSS = zvláštní organizační složka)
- působnost státních orgánů
  - výlučně federální
  - společná
  - výlučně republiková

Federální ústřední orgány

- dvoukomorové **Federální shromáždění**
  - Sněmovna lidu
  - Sněmovna národů
- prezident republiky
- federální vláda
- federální ministerstva a další ústřední orgány státní správy
- Nejvyšší soud ČSSR a d.

Orgány SSR

- Slovenská národná rada
- vláda SSR
- jednotlivá ministerstva a ďalšie ústredné orgány štátnej správy
- súdna sústava završená Najvyšším súdom SSR
- národné výbory podriadené MV SSR

Slovenská národní rada

- nositelka zákonodárné moci na Slovensku
- představitelka národní svrchovanosti a svébytnosti slovenského národa
- nejvyšší orgán státní moci v SSR
  - usnášet se na ústavě, ústavních a jiných zákonech republiky
  - schvalovat střednědobý národohospodářský plán a státní rozpočet
  - zákonem zřizovat ministerstva a jiné ústřední orgány
  - schvalovat zákonná opatření svého Předsednictva
  - zrušit nařízení nebo usnesení vlády republiky nebo všeobecně závazný předpis ministerstva nebo jiného ústředního orgánu státní správy SSR

Rozdělení působnosti

- ústavní zákon o československé federaci
  - výlučná působnost ČSSR a společná působnost ČSSR a republik taxativně
  - všechny ostatní záležitosti ve výlučné působnosti obou republik
- ústavní zákon č. 125/1970 Sb., který měnil a doplňoval ú. z. č. 143/1968 Sb.

Výlučná působnost federace

- zahraniční politika včetně uzavírání mezinárodních smluv
- zastupování ČSSR v mezinárodních vztazích
- rozhodování o otázkách války a míru
- národní obrana
- federální státní rezervy
- federální zákonodárství a správa v rozsahu působnosti federace
- kontrola činnosti federálních orgánů
- ochrana federální ústavnosti

Společná působnost

- federální orgány zde působily jen v taxativně uvedených věcech
  - plánování, finance, cenové věci
  - zahraniční hospodářské vztahy
  - průmysl, zemědělství a výživa
  - doprava, pošty a telekomunikace
  - rozvoj vědy a techniky
  - práce, mzdy a sociální politika a d.
- podstatně rozšířena v roce 1970

